

PRATEN OVER DE LAATSTE LEVENSJAREN

uw wensen, uw grenzen

Goed
Gaon!

1000 VRAGEN
HEB IK
OVER DE DOOD

Vragen?

Welkom

- Wie zijn wij?
- Waarom deze bijeenkomst?
- Wat bespreken we vandaag?
- Vragen?

Waarom deze bijeenkomst

- Informatie geven zodat u kunt nadenken over uw wensen
- Stimuleren om in gesprek te gaan, ook als u nog niet ziek bent
 - o Met uw familie en/of vrienden
begin het gesprek, ook als u nog gezond bent
 - o Met uw huisarts
bespreek uw wensen, vooral wanneer u ziek bent

Hoezo laatste levensjaren? Ik ben niet ziek!

Wat bespreken we vandaag?

- Wat staat er in de wilsverklaring?
- Waar moet ik dus over nadenken?
- Wat bespreek ik met wie?
- Zorg in de laatste levensfase (palliatieve zorg)
- Uw wensen en onze mogelijkheden in de laatste levensfase
- Wat houdt dan sedatie of euthanasie in?

Praat vandaag over morgen

Voorstellen Claudia. Sociaal team de post

Go d'r eens voor zitten en begin op tijd het gesprek over fit blijven, wonen en zorg

De Achterhoekbank

Wilsverklaring

- Wilsverklaring versus levenstestament
- Wilsverklaring en niet reanimeren verklaring staan in uw dossier
- Uw wensen en wilsverklaring kunt u altijd veranderen

Wat kunt u doen?

- Praat erover
 - o met uw naasten
 - o met uw huisarts
- Leg het vast in een document
 - o Uw wensen rondom behandeling en/of levenseinde
 - o Het aanwijzen van een vertegenwoordiger als u zelf geen beslissingen meer kunt nemen
- Wilsverklaring | hoeft niet via de notaris!

Hulpmiddelen

<https://www.thuisarts.nl/duimhulp/verklaring-wensen-behandeling>

<https://www.thuisarts.nl/wensen-want-zorg-en-behandeling/ik-wil-niet-reanimeren-zorg-en-behandeling-opschrijven>

Wensen, grenzen en mogelijkheden in de laatste levensfase

U kunt bijvoorbeeld nadenken over

- Reanimeren
- Ziekenhuis en IC opname
- Euthanasie
- Palliatieve sedatie

Keuzehulp
<https://www.thuisarts.nl/keuzehulp/verken-uw-wensen-voor-zorg-en-behandeling>

Reanimeren?

Buiten het ziekenhuis:
8 van de 100 mensen ouder dan 70 jaar overleeft dit

4 daarvan (van die 8) heeft geen of lichte restklachten

De andere 4 hebben ernstige blijvende schade

Niet reanimeren, niet beademen

- Leg dit vast
- En vertel het aan de omgeving

Opname intensive care/ opname ziekenhuis

- Ondersteunen van belangrijke lichaamsfuncties, zoals ademhaling of bloedsomloop, met speciale apparatuur
- Gespecialiseerde artsen en verpleegkundigen

Wanneer is deze vraag aan de orde?

Waar wilt u sterven?

Weet u wat u wilt?

SPREEKWOORDEN

Als je alles van tevoren weet, ga je liggen voor je valt

Welke andere wensen wil je vastleggen?

- Wonen op een andere plek dan thuis (verpleeghuis)
- Antibiotica/stoppen met bepaalde geneesmiddelen
- Stoppen met eten en drinken

Samen dansen...

- Sterven is vaak een proces
- Patiënt, huisarts en naasten trekken samen op
- Er is geen recht op een behandeling of niet

Praten met uw notaris

- Financiën
- Afhandeling nalatenschap
- Vertegenwoordiging

Praten met uw naasten

Wanneer en hoe?

- Tv of uitnodiging
- Gemak
- Ik denk erover na
- Heb begrip voor elkaar

> Zie ook de wegwijzer 'Praten over het levens einde'

Praten met uw arts

Op tijd wensen en behoeften bespreken met een arts

- Dubbel consult
- Vertrouwenspersoon
- Formuleer uw vragen
- Bedenktijd
- Wat is uw doel
- Vervolg

Toch over het laatste stukje...

- Palliatieve zorg
- Behandelwensen
- Behandelgrenzen
- Palliatieve sedatie
- Euthanasie

Wat is palliatieve zorg?

Zorg voor mensen met een levensbedreigende ziekte of langzame achteruitgang

- Gericht op comfort (kwaliteit van leven)
- Wat is voor u belangrijk?
Lichamelijk – psychisch – sociaal – zingeving
- Ook gericht op naasten

pallium

De betekenis van de laatste levensfase

Wat is belangrijk voor u?

- Hoe stelt u zich de laatste levensfase voor?
- Wie zijn voor u belangrijk in de laatste levensfase?
- Weten zij wat u wel en niet wilt?
- Waar bent u bang voor?
- Waar wilt u regie over houden?

Het stervensproces

Natuurlijk sterven
Eventueel met ondersteuning van palliatieve sedatie

Niet natuurlijk sterven
Euthanasie is de levensbeëindiging door een arts op verzoek van een patiënt

Palliatieve sedatie

- De patiënt overlijdt aan zijn of haar ziekte
- ernstig lijden en onbehandelbare klachten
- Levensverwachting minder dan 2 weken
- Doel het opzettelijk verlagen van bewustzijn van een patiënt zodat de patiënt niet meer lijdt
- Kan een medische beslissing zijn

Meestal gebruiken we het slaapmiddel Midazolam. Dit kan als de patiënt aan het einde van het leven veel pijn heeft heel erg goed is erg betaamwd is

Euthanasie

- Wat is euthanasie?
- Alleen op verzoek van de patiënt
- Wettelijke criteria

o Vrijwillig	eigen keuze
o Weloverwogen	wilsbekwaam
o Uitzichtloos lijden	onbehandelbare aandoening(en)
o Ondraaglijk lijden	het is niet meer uit te houden

Levensende bij dementie

- Wilsverklaring
- Wilsbekwaamheid
- Lijden
- Ethische dilemma's

Websites

- <https://www.patiëntenfederatie.nl/extra/levenseinde>
- <https://www.knmg.nl/actueel/dossiers/levenseinde-2/ervaringsverhalen>
- <https://www.thuisarts.nl/wensen-voor-zorg-en-behandeling/ik-denk-na-over-mijn-wensen-voor-zorg-en-behandeling>
- <https://www.thuisarts.nl/wensen-voor-zorg-en-behandeling/ik-wil-mijn-wensen-over-zorg-en-behandeling-op-schrijven>
- https://palliaweb.nl/getattachment/af7d4ff4-0dfe-48f4-b20d-de33367119f3/Wiswijzer_Praten-over-het-levenseinde_A5_beknopte-versie.pdf?open=1

Goed Gaon!

Voor u belangrijk
Wat kan er
Wat wil ik
Spreek erover met uw naasten

Spreek er over met mij